

Εἰς τὴν διαδοχικὴν σειρὰν τῶν μητροπολιτῶν Ἀδριανουπόλεως δύο σύγχρονοι ὁμώνυμοι κατέλαβον τὸν θρόνον· ὁ Ἀθανάσιος διεδέχθη τὸν Ἀθανάσιον ὁ πρῶτος ἦν Κρής, ὁ δεύτερος γέννημα καὶ θέλημα τῆς Ἀδριανουπόλεως. Τὸν ἐκ Κρήτης Ἀθανάσιον ἐκλεγέντα τῷ 1709 οἰκου-
μενικὸν πατριάρχην¹⁾ διεδέχθη ὁ Ἀδριανουπόλιτης Ἀθανάσιος πολλὰ ἔτη ἀρχιερατεύσας. Περί τούτου ὁ Δημήτριος Προκοπίου ἀναφέρει ταῦτα): «Ἀθανάσιος ἐξ Ἀδριανουπόλεως, μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης· καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ἀκολουθίας καὶ τάξεως ἔμπειρος· σπουδάζει καὶ μελετᾷ μετὰ φιλοπονίας πολλῆς τὰς θείας καὶ ἱερὰς γραφάς, κηρύττει καὶ ἀναπτύσσει τὸν εὐαγγελικὸν λόγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης».

Τὸ πρῶτον ἀπαντῶμεν αὐτὸν τῷ 1713²⁾ εἴτα τῷ 1714 ἐν Κ/πόλει εὐρισκόμενον καὶ ἐπιβεβαιούντα συμφωνητικὸν γεγόμενον μεταξὺ τοῦ Ἀρ-
της Νεόφυτου καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ³⁾. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἀναφέρεται καὶ ἐν γράμματι τοῦ Μακαρίου Καλογερά πρὸς τὸν Ἀρτης Νεόφυτον⁴⁾ Δύο ἐπι-
στολαὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων Χρυσάνθον χρονολογοῦν-
ται ἡ μὲν ἀπὸ 19 Μαΐου 1718, ἡ δὲ ἀπὸ 29 Μαΐου 1721⁵⁾. Κατὰ τὸ 1728, φέρεται ὁ Ἀθανάσιος ὡς συμπληρώσας τὸν ἐσωτερικὸν διάκονον τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ, τοῦ τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὸν ὁποῖον ἤγειρεν ἐκ θεμελίων ὁ προκατόχος αὐτοῦ Ἀθανά-
σιος ὁ Κρής, ὡς διαλαμβάνει ὁ Ναζιανζοῦ Ἰγνατίος Σαράφogliου εἰς τὸ περὶ ἐκκλησιῶν τῆς Ἀδριανουπόλεως Κεφάλαιον⁶⁾. Ἡ τῆς μητροπόλεως ἐκκλη-
σία σεμνωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἣτις ἐκτίσθη ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ αὐτῷ ἀπὸ θεμελίων δια δαπάνης τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ
ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Κρήτος ἐν τῷ Β' ἔτει τῆς βασι-
λείας τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἱστο-
ρήθη διὰ δαπάνης τοῦ Ἀδριανουπόλεως Ἀθανασίου ὄντος Ἀδρι-
ανοπουλίτου». Ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Ἀθανασίου τούτου ἀνηγέρθη
τῷ 1725 νέος ναὸς ἐν Ἀδριανουπόλει ἐπ' ὀνόματι τῶν Εἰσοδίων τῆς Θε-
οτόκου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ὁρτάκι⁷⁾ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ὁποῖου γράφει εἰς τὸν
πρῶτον Ἀρτης τὴν κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 3 ἐπιστολὴν κατὰ τὸ 1737 καὶ
παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ μεσιτεύσῃ εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μεγάλων
μονῶν, τῆς Λαύρας, ἢ τοῦ Βατοπεδίου, ἢ τῶν Ἰβήρων νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν
ναὸν διὰ τῆς πληρωμῆς μόνον τοῦ χρέους αὐτοῦ συμποσυνόμενον εἰς 13
πουνγίεα ἄσπρων, τὰ ὁποῖα οἱ ἐνορίται κατὰ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους
χρόνους δὲν ἠδύναντο νὰ πληρώσωσι πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν δανειστῶν. Ἀν
τὸ τοιοῦτον ἐπετεύχθη ἄγνωστον αἱ μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ
τὴν περίοδον ταύτην ἦσαν βεβαρυνέμαι ὑπὸ μεγάλων χρεῶν καὶ ἡ συντή-
ρησις αὐτῶν ἦτο δυσχερεστάτη ἀμφίβολον ὅθεν ἂν ὁ περικαλλῆς οὗτος
ναὸς ἐγένετο ποτὲ μοναστηριακὸν μετόχιον· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐκὰς τῷ
1774 Αὐγούστου α' ἡμέρα Πέμπτη, ὡς σημειοῖ περὶ τοῦ ναοῦ τούτου ὁ
αὐτὸς Ναζιανζοῦ Ἰγνατίος⁸⁾.

1) Μ. Γεδεών, Πατριαρχ. Πίνακες σ. 619 «Θρακικά» ΣΤ', 42.

2) Σάθα, Μεσαιων. Βιβλιοθ. Γ, 497.

3) Ἐκκλησιαστικός· Φάρος· ΙΓ', 321.

1) Σωφρονίου Εὐσεβιατοῦ, Ὁ Ἀρτης Νεόφυτος ἐν Ρω-
μανῷ τῷ Μελετῷ Α, 236.

2) Π. Ζεφλέντου, Μακαρίου Καλογερά πρὸς Νεόφυτον πρῶτον Ναυ-
πάκτου καὶ Ἀρτης ἐπιστολὴ (ἐν Ἀθήναις 1921) σ. 24.

3) Σάθα, Μεσαιων. Βιβλ. Γ, 520.

4) «Θρακικά» Β', 70.

5) «Θρακικά» Β', 71.

6) «Θρακικά» ἐνθ' ἀνωτ.

Ἡ ἀρχιερατεία τοῦ Ἀθανασίου παρετάθη μέχρι τοῦ 1739. Τοῦτο βεβαιούμεθα ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ Σιγγιλιώδους Γράμματος τοῦ πατριάρχου Παΐσιου περὶ τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Στεφάνου, γραφέντος κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1740 ἐν ᾧ φέρεται ὁ Ἀθανάσιος ὡς πρὸ ὀλίγον χρόνου ἀποθανών. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἡ ἐνοριακὴ ἦν μετόχιον τῆς Λαύρας· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐνορία αὐτῆς ἐπηνεζήθη σημαντικῶς οἱ Λαυριῶται πατέρες ἐπηνεζήσαν καὶ τὴν ἀρχιερατικὴν ἐπιχορήγησιν διὰ νέας συμφωνίας μετὰ τοῦ μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Ἀθανασίου καὶ τὴν τοιαύτην νέαν τῶν πραγμάτων διεύθυνσιν ἐπέβρασαν τὸ πατριαρχικὸν Σιγγίλιον καὶ ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀθανασίου Διονυσίου. Ἐν τῷ Σιγγιλίῳ τούτῳ λέγεται ὅτι οἱ Λαυριῶται συνεφωνήσαν αὐτῶς ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ μετὰ τοῦ προαρχιερατεψαντος καὶ ἑαυτοὶ ὀλίγον χρόνον ἐπέβρασαν τὴν συμφωνίαν μακαρίτου Ἀδριανουπόλεως κ' ὁ Ἀθανάσιος¹⁾. Κατὰ ταῦτα ἡ ἀρχιερατεία τοῦ Ἀθανασίου λήγει εἰς τὸ τέλος τοῦ μᾶλλον τοῦ 1739, ἀφοῦ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1740 ἦν ἤδη ἐκτελεγμένος ὁ διάδοχος τοῦ Ἀθανασίου Διονύσιος ὅστις κατὰ τὸ ἀνωτέρω πατριαρχικὸν Σιγγίλιον ἐστεροξε καὶ ἀπεδέξατο τὴν ρηθεῖσαν συμφωνίαν μετὰ τῶν Λαυριωτῶν καὶ τοῦ μακαρίτου Ἀθανασίου, «κατοχυρώσας αὐτὴν καὶ διὰ γράμματος αὐτοῦ κατησφαλισμένον τῇ ἰδίᾳ ὑπογραφῇ». Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ Σιγγιλίῳ λέγεται ὅτι οἱ Λαυριῶται ἐδεήθησαν νὰ κατοχυρωθῇ ἡ μετὰ τοῦ Ἀθανασίου συμφωνία διὰ πατριαρχικοῦ Σιγγιλίου καὶ ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Διονυσίου, διέρρηξε πάντως ἱκανὸν χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀθανασίου μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Σιγγιλίου, διὰ τούτου πιθανώτερον εἶναι ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ 1739 ἐξεμέτρηση τὸ ζῆν ὁ Ἀθανάσιος²⁾, τοῦ ὁποίου ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Ἀγριστη εὐρέθησαν αἱ ἐξῆς ἐπιστολαί.

1

Πρὸ πολλοῦ δὲν ἐγράψαμεν αὐτῇ δι' ἀποτιχίαν ἔλης τινός· ἤδη δὲ ταύτης ἐπιτεχόντες δὲν ἡμελήσαμεν νὰ ἀσπασθῶμεν αὐτὴν διὰ τοῦ παρόντος ἀδελφικοῦ ἡμῶν γράμματος ὡς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφόν καὶ νὰ δώσωμεν αὐτῇ ἀφορμὰς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ τῶν ἴσων καὶ ἀκολούθως νὰ δη-

1) «Θρακικά» ΣΤ' 294.

2) Κατὰ τὸν Σάφδεον Γερμανὸν ὁ διάδοχος τοῦ Ἀθανασίου Διονύσιος ἐξελέγη κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1739 («Θρακικά» ΣΤ', 42).

λοποιήσωμεν αὐτῇ, ὅτι ὁ παρὼν ἐδλαβέστατος ἐν ἱερῷ κὺρ **Νικόλαος** ἀπὸ τινος χώρας Σκεπαστοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπαρχίας πέμπεται ἐντεῦθεν εἰς τὰ αὐτόθι γὰ ἐγκειρήσῃ ἐλεημοσύνην τινὰ διωρισμένην πᾶσι τοῖς ἐν τῷ ἁγίονύμῳ ὄρει τοῦ Ἁθῶνος ἱεροῖς μοναστηρίοις ἀνὰ πεντήκοντα γρόσια ἐκάστη, καὶ παρακαλοῦμεν αὐτὴν ἀδελφικῶς θάρρει, ἅψ' οὐ διατείμῃ ταύτην οὕτως πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις καὶ λάβῃ παρ' αὐτῶν γράμματα πρὸς ἡμᾶς δηλοποιοῦντα τὴν λήψιν τῶν ἁσπρῶν τούτων τῆς ἐλεημοσύνης καὶ τὰ στοχασθῇ ἢ ἐμετέρα πανιερότης ἐσφράγιστα ὄντα, γὰ δηλοποιήσῃ ἡμῖν βεβαιῶσα τὰ αὐτὰ ἐσφραγισμένα γράμματα τῶν πατέρων ἀληθῆ ὄντα καὶ θέλομεν ὁμολογεῖ αὐτῇ πολλὰ τὰς χάριτας· ἐγκαίνοι δὲ εἰς ἔτη πολλὰ ὥς ἐφίεται.

αψ' ἐ' Ἀπριλίου κγ'

† ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀθανάσιος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἰερὰν αὐτῆς διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐκπομπῆς τοῦ **παπᾶ κὺρ Νικόλαου** ἀσπασίως ἐδέχθημεν, καὶ ὅτι καλῶς ἔχει ἢ σὴ πανιερότης ἐπερ-
ήσθημεν ἐπέγρωμεν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις βεβαιωθέντες τὴν ἣν ἐποιήσατο οὗτος καλὴν διανομήν τῶν σταλέντων τῆς ἐλεημοσύνης ἁσπρῶν κατὰ τὴν νουτεχὴ ἐρημίαν καὶ τὸν διορισμὸν αὐτῆς καὶ ἐπεγενχαριστοῦμεν τῇ σῇ ἀδελφότητι, μένοντες χρεῶσται δέεσθαι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ αὐτῆς. Ἐνεχειρί-
σαμεν καὶ τὰ ὀγδοήκοντα γρόσια καὶ ἔτετρα δύο γρόσια διὰ ἓνα κλητήρη πρὸς τὸν ρηθέντα **παπᾶ κὺρ Νικόλαον**, τὰ ὅποια ἔδωκεν αὐτόθι οὗτος, καθὼς τὸν διωρίσατε· σημεῖον δὲ τῆς ἀδελφικῆς εὐνοίας δεχθῆτε δύο κοντάκια μὲ χαβιάρη τὸ ὅποιον θέλετε μεταχειρισθῇ ἐν ἑγείᾳ, ἣν ἔξοιτε θεόθεν μακράν.

αψ' ἐ' Ἰουλίου σι'

† ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀθανάσιος

Θ ρ α κ ι κ α Η

4

Τὴν ἡμετέραν πανίερρον κορυφὴν ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι ὁλοφύχως
 προσαγορεύομεν δεόμενοι τοῦ ἁγίου Θεοῦ διατηρεῖν αὐτὴν ἐγκαινίζουσαν
 μετὰ μακροβιότητος. Ἀπὸ τῆς εἰς τὰ ὧδε ἀφίξεως τοῦ παροσιωτάτου
 προηγούμενου καὶ πνευματικοῦ **παπᾶ κὺρ Διονυσίου τοῦ Δαυριώτου**
 ἐδέχθημεν τοὺς ἀκριβεῖς χαιρετισμοὺς αὐτῆς καὶ ἐπερῆσθημεν τὴν ἐφετὴν
 ἡμῖν ἐγείαν της πληροφορηθέντες ταύτην παρ' αὐτοῦ, ὅστις ἔδειξε ἡμῖν
 καὶ τεσκερὲν της εἰς τὸ νῦν πέμψωμεν αὐτῇ μερικὸν κρασί. Ἀδριανουπολί-
 τικον καὶ ἀγκαλὰ καὶ ἐφέτος πολλὰ σπάνιον καὶ ἐδὼ τοῦτο, πλὴν ἀπὸ
 τὸ ἐδικὸν μας θέλει δεχθῇ ἐν βαρέλιον καὶ θέλει τὸ μεταχειρισθῇ ἐν ὑ-
 γείᾳ. Προσέτι, ἀδελφέ, γινώσκετε ὅτι ἐδὼ κατὰ τὴν ἐνορίαν **Ὁρτάκαπι** λε-
 γομένην εὐρίσκεται νεόκτιστος ἐκκλησία περικαλλῆς καὶ θανμασία ἐπ'
 ὀνόματι τῆς ἐπεραγίας Θεοτοκοῦ καὶ τῶν καιρικῶν ἀνωμαλιῶν μὴ
 δυνηθέντες νὰ πληρώσωμεν τὸ χρέος αὐτῆς συμποσούμενον εἰς δέκα τρία
 πονγγία τῶν ἁσπρων, αἱ καιρικὴν αὐτῆς ἐνορίας ἠθέλησαν νὰ δοθῇ
 εἰς καιρὸν ἱερῶν μοναστηρίων ὅπου νὰ πληρώσωμεν (βλ. αὐτὸ πατέρας
 τοῦ ὁδὸν πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ), ἡ ὁποία ἐκκλησία πρὸ
 χρόνων οὐσης τῆς βασιλείας τοῦ ἁγίου ἐμβατοίκιον γροῖσια τριακό-
 σια ἐξήντα καὶ ἑσπερον μερικὸν εἶχε ἐμβατοίκιον γροῖσια διακόσια καὶ
 ἑπτὰ πρὸς, καὶ μᾶς παρεκάλεσαν τοὺς ἄν γίνῃ μοναστηριακὴ ἡ ἐκκλησία
 νὰ διορίσωμεν τὸ ἐμβατοίκιον της γροῖσια ἑκατόν, καὶ δὲν παρεβλέψαμεν
 τὴν αἰτησίαν των. Ὅθεν ἀγκαλὰ καὶ παρὰ τοῦ ρηθέντος πνευματικοῦ θέ-
 λετε βεβαιωθῇ, πῶς ἡ ἐκκλησία αὕτη φαίνεται πῶς νὰ εἶναι ἔως πε-
 νήντα πονγγεῖα ἐκκλησία, καὶ ὅποιοι τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἤθελε τὴν
 πάρη, ἀποκτῇ ἐν πρᾶγμα ἀκίνδυνον καὶ ἐπικερδές· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τὸ
 φανεροῦμεν αὐτῇ, ὅτι ἀνίσως καὶ ἤθελεν ἡ αὐτῆς πανιερότης νὰ ἀναγ-
 κάσῃ ἢ τοὺς πατέρας Δαυριώτας, ἢ τοὺς Βατοπεδινοὺς, ἢ ἄλλους ἄλλου
 μοναστηρίον, βέβαια τὸ μνημόσυνόν σας εἶνε παντοτινόν, ἀγκαλὰ καὶ
 μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰβηρίτας ὄντες ἐδὼ, πολλὰ προσθυμῆθησαν εἰς τοῦτο
 καὶ ἔγραψαν εἰς τὸ μοναστήριόν τους, ἀμὴ δὲν ἤξεύρομεν πῶς τὸ παρὲ-
 βλεψαν. Ἡ ἐκκλησία αὕτη εἶνε μὲ τὰ σκευῆ της, καθὼς τὸ ἱερεῖοι ὁ ρη-
 θείς πνευματικός· καὶ ἐπιμεληθήτε, ἀδελφέ, εἰς τοῦτο, διότι ὁ καιρὸς αὐ-
 τὸς ἄλλοτε δὲν τεχαίνει· ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὸ πολὺ διάφορον ὅπου δίδουσι
 εἶνε ὅπου καὶ αὐτοὶ τὴν δίδουσι, διατὶ μὲ τὸ νῦν εἶνε καιρὸς βοηθείας,
 βλέπουσιν ὅπου κατατῆ εἰς αὐξήσιν τὸ χρέος· καὶ ἃς ἔχωμεν ἀποκριοῖν
 καὶ ἡμεῖς θέλομεν δώσῃ κάποιαν ἐλεημοσύνην εἰς τὸ μοναστή-
 ριον ὁποῦν πᾶρῃ ἐφύγῃσι διὰ καλὴν αἰτίαν ἐ-
 γερῶν ἐδὼ καὶ αὐτοῦ. **ΑΥΛΣ' Αὐτὸν εἰ.**
 + ὁ Χρῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς